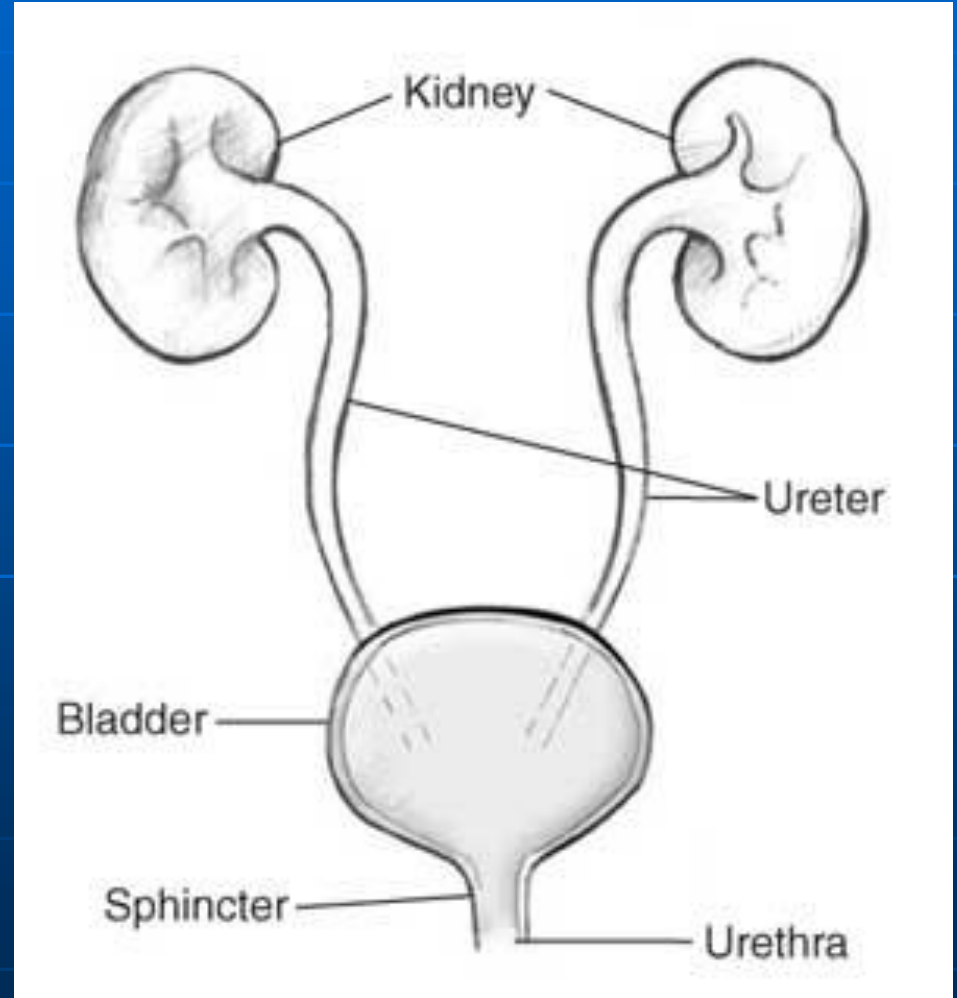

İDRAR ÜRETME VE BOŞALTMA SİSTEMİ

PROF. DR. ESRA ATABENLİ-
ERDEMLİ

İDRAR ÜRETME VE BOŞALTMA SİSTEMİ

- İKİ BÖBREK
- İKİ ÜRETER
- BİR İDRAR KESESİ (MESANE)
- BİR ÜRETHRA

BÖBREKLER

- KANI SÜZEREK İDRAR OLUŞTURUR

- FİLTİRASYON
- SEKRESYON
- REABSORPSİYON

GÖREVLERİ (1):

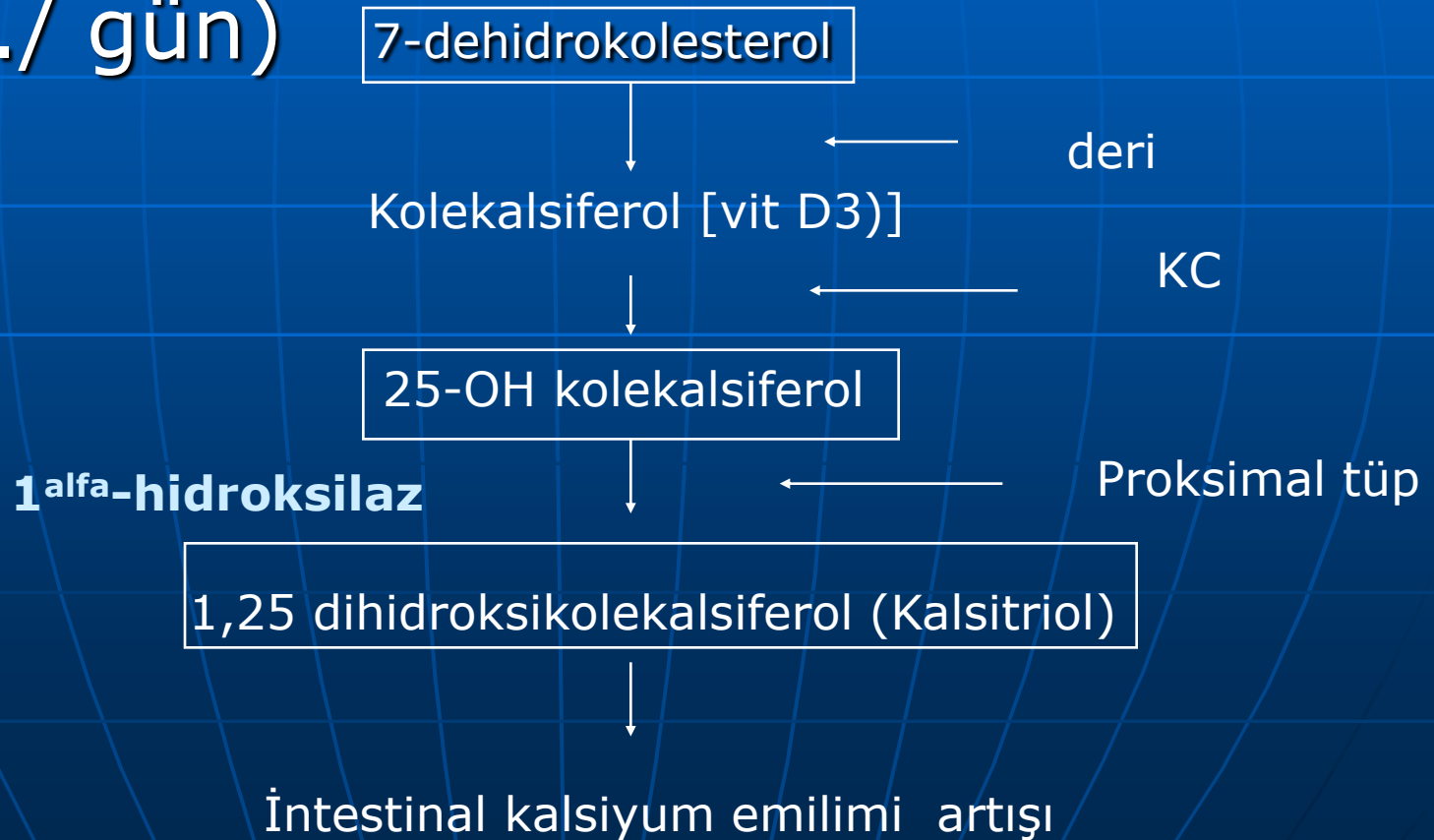
- Kanı süzerek idrar yapımını sağlar,
- Su fazlası atılır,
- asit-baz dengesi ayarlanır,
- Tuz ,glukoz,proteinler ve bazı gerekli moleküller tutulur
- Üre, ürik asit, kreatinin vb. metabolizma artıkları, yabancı maddeler ve onların parçalanma ürünleri idrarla atılır,

ENDOKRİN GÖREVLERİ (2):

- Kan basıncının ayarlanmasından sorumlu renin salgısı,
- eritrosit yapımını uyaran eritropoetin salgısı,
- Prostaglandin salgısı
- kan kalsiyum metabolizmasında önemli vitamin D'nin aktif şeklinin (1,25 dihidroksikolekalsiferol-kalsitriol) ^{1∞} *hidroksilaz* ile oluşturulması,
- Glukoneogenez,

D VİTAMİNİ

- DERİ, beslenmenin yetersiz olduğu durumlarda ana kaynaktır (uv.30dk.- 2 sa./ gün)

Böbrekler sorumludur

- Kan basıncı
- Hemodinami
- Asit-baz dengesi

Su alımı ve kaybı

ALIMI: 2.3L

- **Günde 2.1 L:** *dışardan + yiyeceklerden*
- **200ml :** *karbonhidrat oksidasyonu*

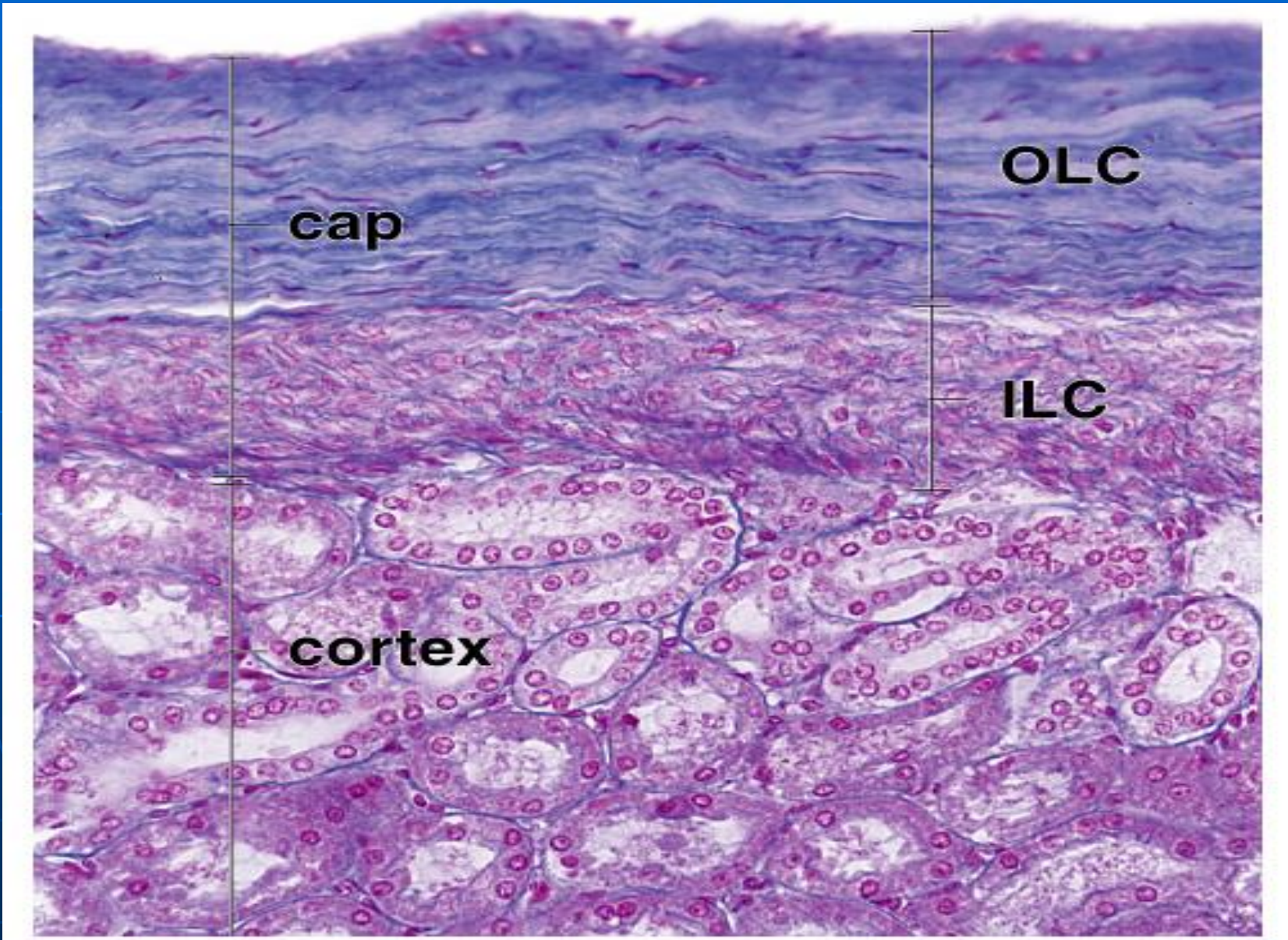
KAYBI: 2.3 L

- *Böbreklerden 1.400ml*
- *Feces 100ml*
- *Terleme 100ml (10 L'ye çıkabilir)*
- *Hissedilmeden: solunumla: 350 ml*
deriden difüzyon: 350 ml

BÖBREKLER

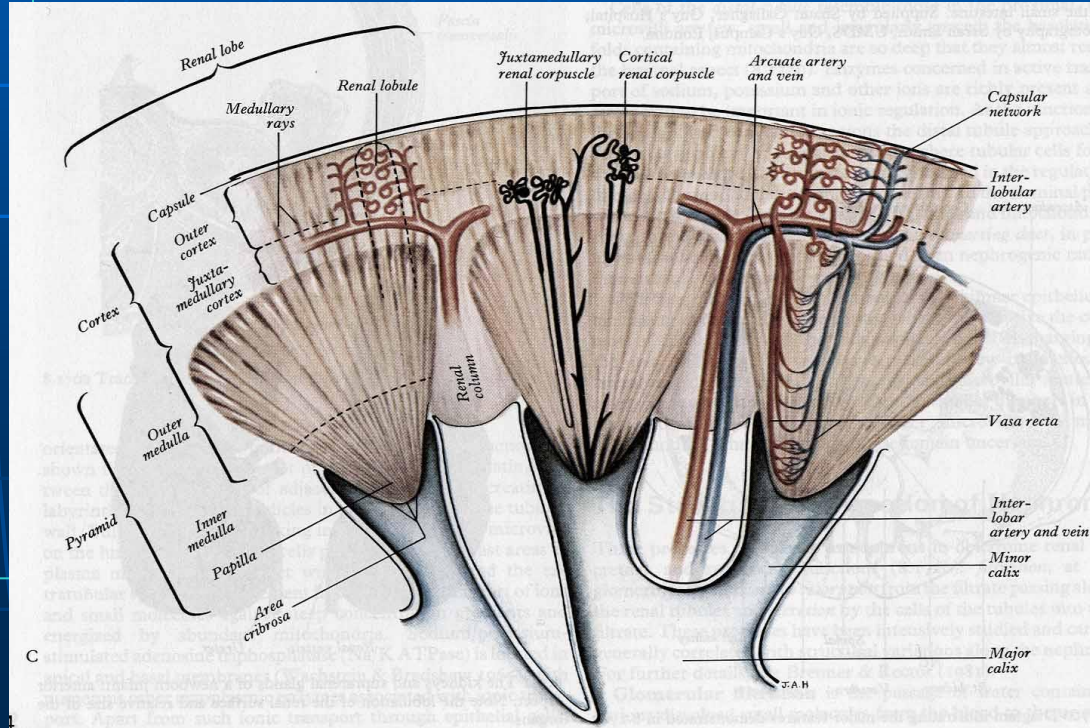
- 12T-3L vertebraların iki yanında,
- retroperitoneal yerleşimli,
- 10-12 cm. uzunluk, 5-6 cm. genişlik, 3-4 cm. kalınlığında,

BÖBREK LOBU

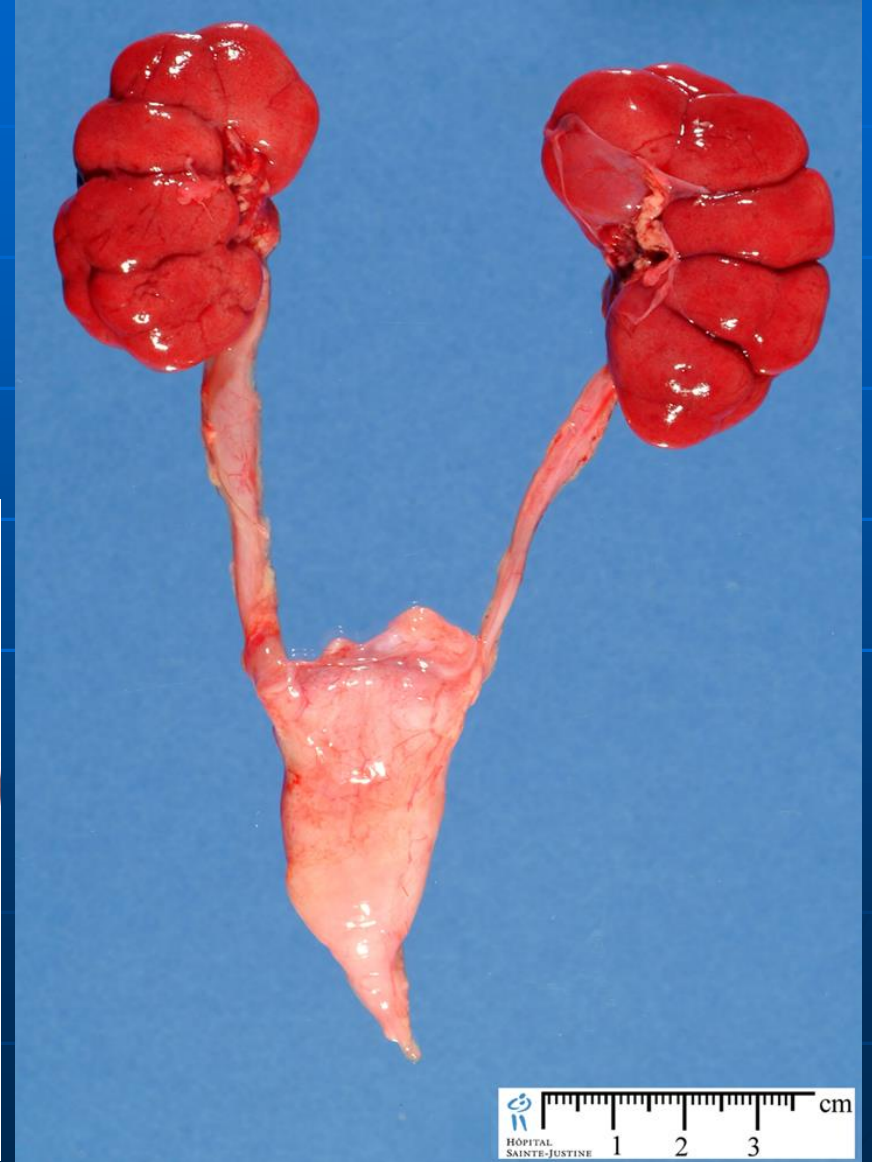
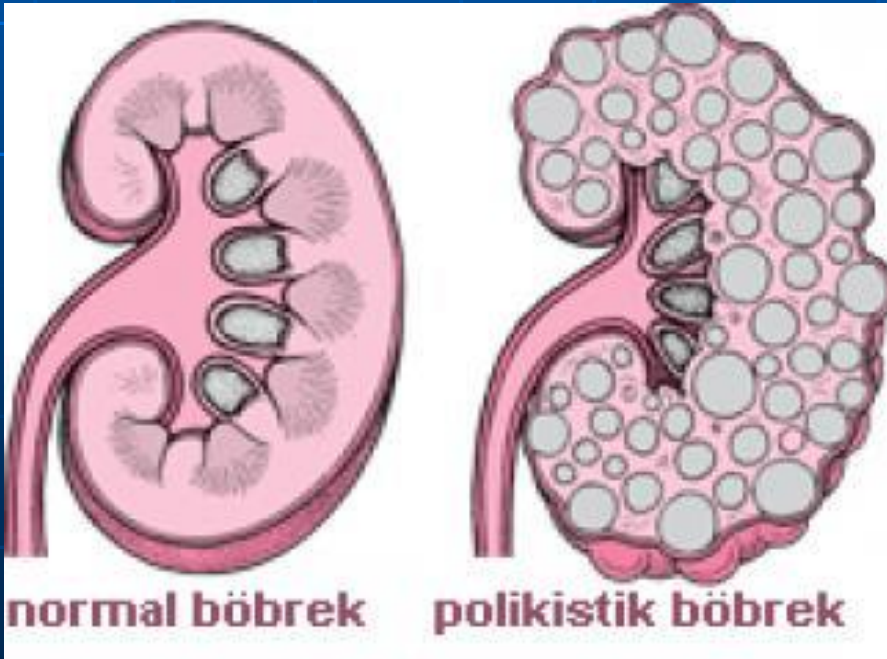
Bir böbrek piramiti üstündeki korteks ve çevresindeki böbrek kolonlarından oluşur.

Fonksiyonel bir değeri yoktur

KLİNİKTE

- Loblu böbrek
- Polikistik böbrek hastalığı

NEFRON

KENDİNİ YENİLEYEMEZ

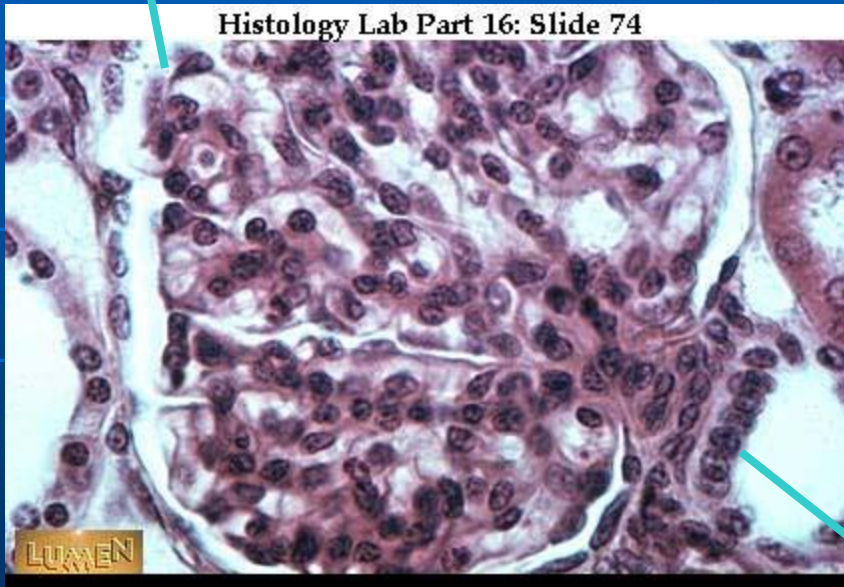
**Gelişimi: Metanefrik blastem +
üreter tomurcuğu**

40'lı yaşlardan sonra %1 kayıp olur
75 yaşındaki bir kişide %35 daha az
nefron kalmıştır.

BÖBREK CİSİMCİĞİ (Malpighi cisimciği)

İdrar kutbu

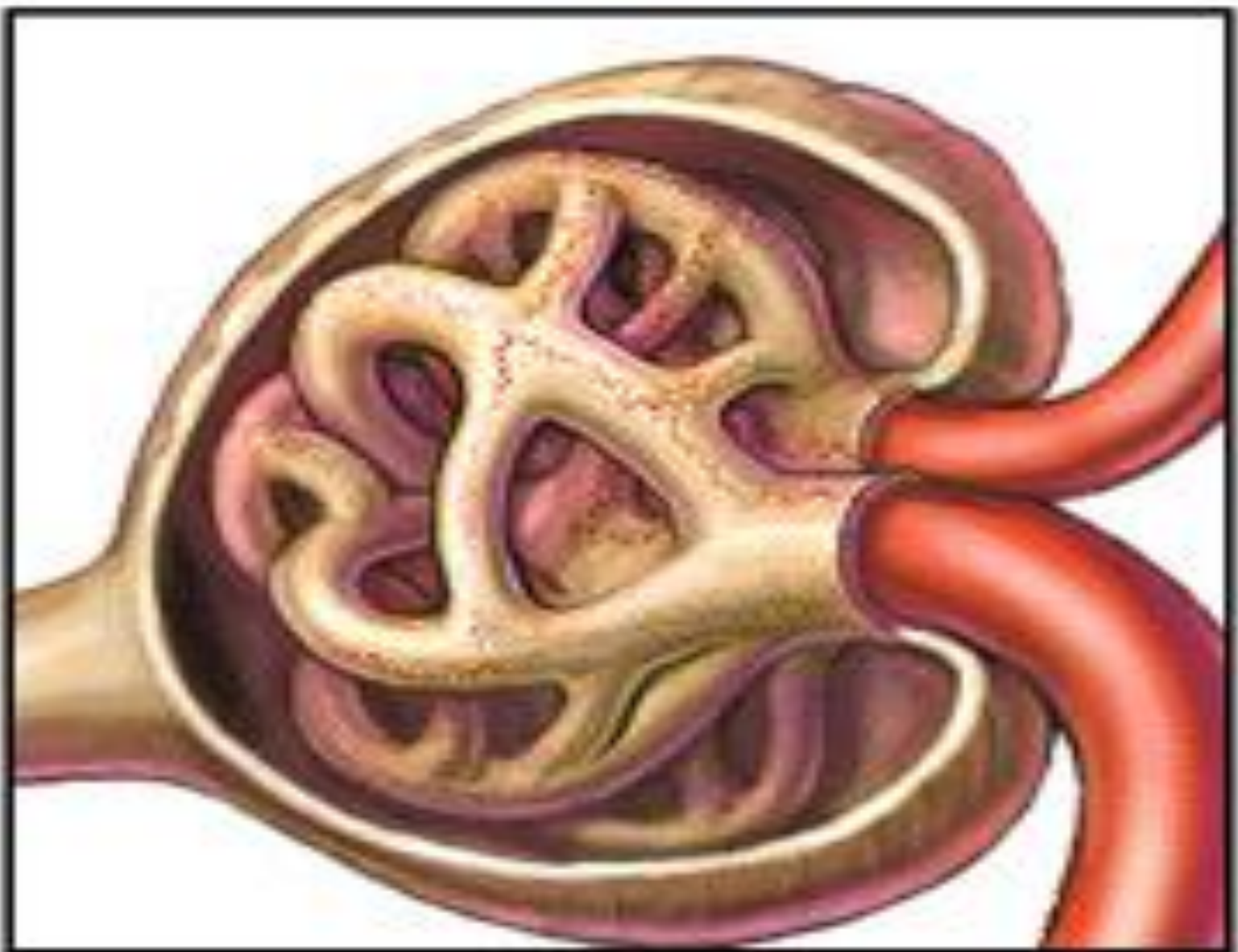
- -glomerül
- -Bowman kapsülü

visseral   pariyetal

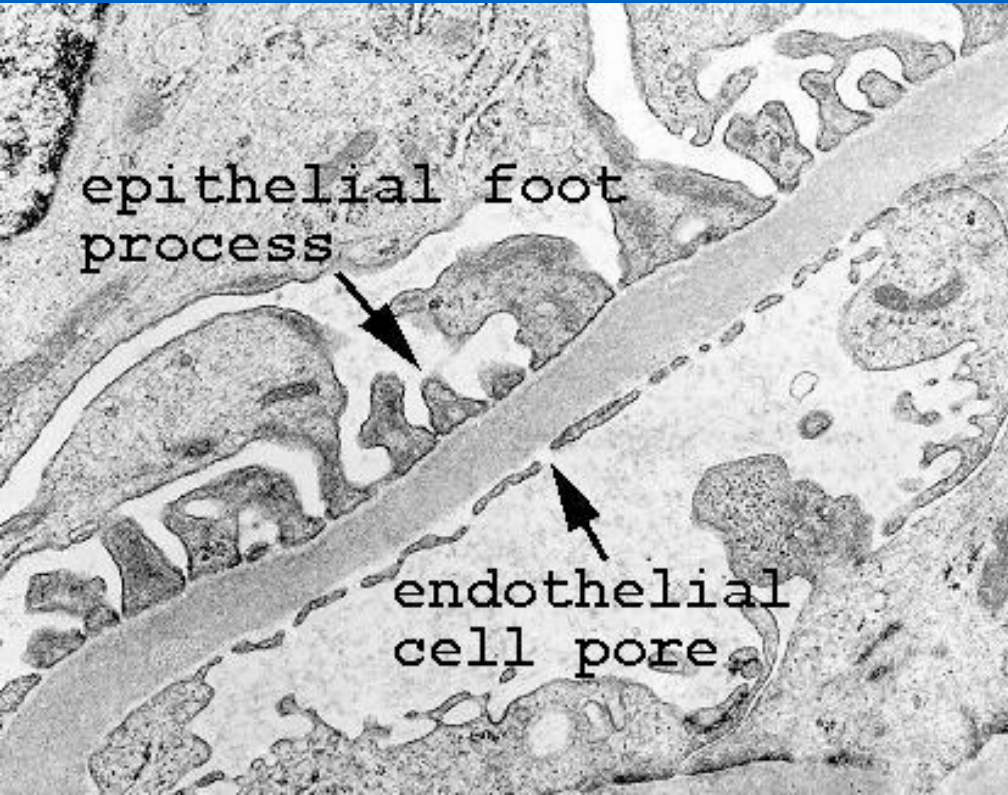
Bowman boşluğu

Damar kutbu

GLOMERÜL

GLOMERÜL

DIYAFRAMLA KAPALI OLMAYAN , 70-90 NM ÇAPLI PENCERELERE SAHİP KILCAL DAMARLARDAN YAPILMIŞTIR- (10-20 lup)

*pleksus mirabilis

• *Aquaporin-1 (AQP-1) su kanalları içerir*

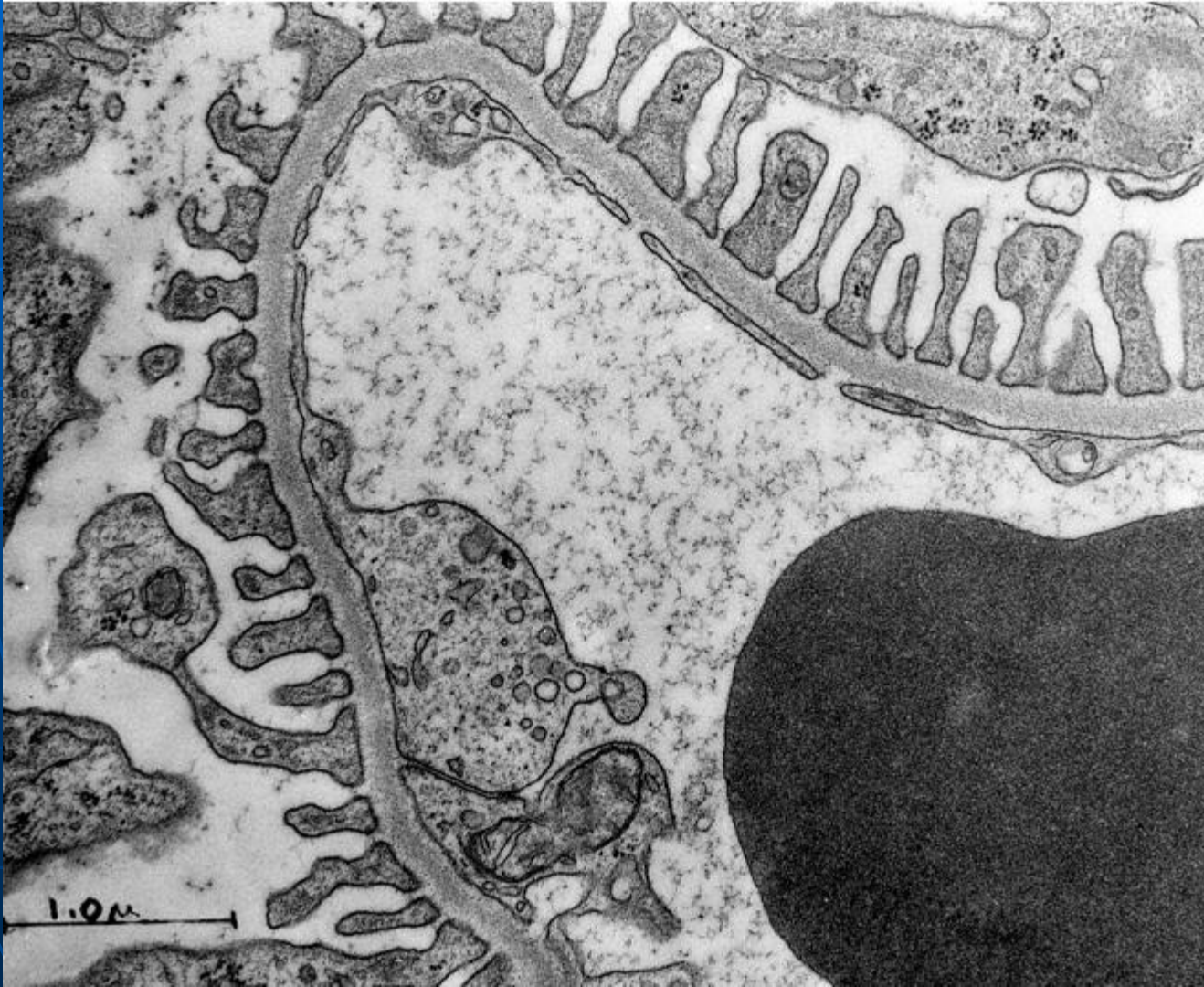
• *NO ve PGE2 salgılar*

• *(-) yüklü glikokaliks*

GLOMERÜL ENDOTELİ

- Büyüklüğe bağlı bariyer (*kan hücreleri, alb, >69.000 dalton moleküller geçemez*)

BAZAL MEMBRAN

- Yaklaşık 300-370 nm kalınlığında
- iki açık renk lamina rara arasında 100 nm kalınlığında koyu boyanan lamina densa bulunur
- endotel ve podosit lamina densaları kaynaşmıştır
- ultrafiltrasyondan asıl sorumlu bölgedir
- büyüklük ve şarj seçici bir bariyerdir
- Flexiable ve nonfibriller

BAZAL LAMİNA

- LAMİNA RARA- laminin, fibronektin ve yüksek su tutan polianyonik proteoglikanlar-perlekan ve agrin - (-) heparan sülfat zengin
- LAMİNA DENSA-tip IV kollagen-($\alpha 1$, $\alpha 2$ + $\alpha 3, \alpha 4$ ve $\alpha 5$ -triple helix) zincirleri, Tip XVIII kollajen + laminin 11

Patoloji: BAZAL MEMBRAN tip IV kollajen klinik hastalıkları:

- Tropokollagen yapısında 3'lü helikslerde 6 alfa zincir tariflenmiştir ($\alpha 1$ - $\alpha 6$) Bunları kodlayan 6 gen belirlenmiştir (*COL4A1-A6*)

1. *Goodpasture sendromu*, otoimmün-
glomerulonefrit, pulmoner hemoraji- anti- $\alpha 3$ (tip IV
kollajen)

2. *Alport sendromu*, - X'e bağlı ressesif
görme+işitme+prog. Glomerulonefrit ($\alpha 5$ mutasyonu)

3. *Benign ailesel hematurisi*, ($\alpha 4$ mutasyonu)

bl. nin yapısal ve immunolojik hastalıklarıdır

PODOSİT

- visseral yaprağın hücreleridir
- birincil ve ikincil uzantıları (pedisel) vardır
- birden fazla kılcac damarı sarabilir
- (-)yükü glikokaliks-
podokaliksin, podoendin,
podoplanin
- Glomerüler endotelial growth faktör salgılar

FİLTİRASYON ARALIĞI

- Pediseller arasında 20-40 nm'lik aralıklar bulunur
- Bu aralıklar 6 nm'lik diyaframlarla kaplıdır
- Diyaframlarda 3-5 nm aralıklarla delikler bulunur

Patoloji :PODOSİT HASARI

- Kongenital- *podocin ve β 1 integrin vb. subünitlere ait gen mutasyonu*

Pedicellerin ortadan kalkması -
kongenital nefrotik sendrom

- Herediter
- Edinilmiş –immün: *mem. Pro.gl nefrit, Ig A nefropatisi*
  - nonimmün:

ULTRAFİLTİRASYON ENGELİ

Semipermeable bir bariyerdir

- Pencere (70-90 nm) kılcal damar endoteli (iyon, su ve küçük proteinlere geçirgendir)
- Bazal lamina (en etkilisidir-podosit ve endotel bazal laminalarının kaynaşmasından oluşur)
- Filtirasyon aralığı(20-40 nm)

ULTRAFİLTİRATA GEÇEMEZ:

- 3.6 - 4 nm ÇAPDAN BÜYÜK MOLEKÜLLER (hemoglobin,albumin)
- (-) ŞARJLI MOLEKÜLLER
- ALBUMİN VE MOLEKÜL AĞIRLIĞI 69.000 Dalton'DAN AĞIR MOLEKÜLLER